

บทที่ 1

บทนำ

กล่าวนำ

การข่าวกรองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และยุทธการ ดังที่ซุนวู (Sun Tzu) นักยุทธศาสตร์และการทหารของจีนได้กล่าวไว้ว่า “ หากรู้จักฝ่ายตรงข้ามและรู้จักตัวเอง ท่านไม่จำเป็นต้องเกรงกลัวต่อผลของสงครามที่จะเกิดขึ้น เมื่อใดที่ท่านมิได้สนใจฝ่ายตรงข้าม แต่รู้จักตัวเอง เมื่อนั้นโอกาสที่ท่านจะชนะหรือแพ้ มีเท่ากัน คราใดที่ท่านมิได้สนใจทั้งฝ่ายตรงข้ามและตัวเอง ให้แน่ใจได้ว่าท่านเข้าสู่อันตรายแล้ว ” ทั้งนี้จากบทเรียนของการรบและการปฏิบัติการทางทหารที่ผ่านมา ยืนยันได้ว่าฝ่ายที่สามารถใช้การข่าวกรองได้อย่างมีประสิทธิภาพมักจะประสบความสำเร็จและได้รับชัยชนะในที่สุด ดังเช่น สงครามปลดปล่อยอิรัก ที่ฝ่ายสหรัฐฯ มีการใช้การข่าวกรองในรูปแบบของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางทหารสมัยใหม่ ทำให้ได้รับทราบเป้าหมายทางทหารในพื้นที่ปฏิบัติการอย่างชัดเจน จนสามารถใช้กำลังทางอากาศและกำลังรบอื่น ๆ โจมตีเป้าหมายทางทหารของฝ่ายตรงข้ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนได้รับชัยชนะในที่สุด แสดงให้เห็นว่าการข่าวกรองเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการยุทธ หรือการปฏิบัติการทั้งหลาย เปรียบเสมือนมันสมองของแม่ทัพในการใช้วางแผน สิ่งการให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เกิดสถานการณ์สำคัญภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างรุนแรง นั่นคือ สถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่สามารถระวังป้องกันเหตุร้ายได้ ก็คือ ความล้มเหลวของงานข่าวกรองของรัฐที่ไม่สามารถทราบถึงปัญหาและภัยคุกคามที่ชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์การดำเนินการ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารในเชิงลึกของผู้ก่อความไม่สงบ ทำให้ปัญหาดังกล่าวได้ยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการข่าวกรองของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพยายามพัฒนาและปรับปรุงงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ได้อย่างแท้จริง

กองทัพเรือซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในการรักษาความสงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งเป็นหน่วยงานหนึ่งในประชาคมข่าวกรองแห่งชาติ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง แต่จากการดำเนินการปฏิบัติงานด้านการข่าวของกองทัพเรือที่ผ่านมา พบว่ายังคงมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการข่าวกรองของกองทัพเรือในทุกระดับ ตลอดจนกำลังพลของกองทัพเรือยังให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการข่าวกรองค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะยังขาดจิตสำนึกในงานด้านการข่าวกรอง (Intelligence Mind) และมีการดำเนินการข่าวกรองในขอบเขตที่จำกัด ตลอดจนระบบงานด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือในปัจจุบัน ยังขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา และการบริหารจัดการของหน่วยข่าวต่างๆ เนื่องจากมีการดำเนินงานด้านข่าวกรองหลายหน่วย เช่น กรมข่าวทหารเรือ ฝ่ายปฏิบัติการข่าวของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ และหน่วยข่าวของหน่วยกำลังรบต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งที่ผ่านมา มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนและขาดความชัดเจนในการดำเนินกรรมวิธีข่าวกรองหรือวงรอบข่าวกรอง ได้แก่ การวางแผนการรวบรวม การผลิต และการกระจายข่าว ซึ่งเป็นวงรอบข่าวกรองที่ดำเนินการร่วมกันของหน่วยข่าวทั้งภายในและภายนอกกองทัพเรือ ประกอบกับการพัฒนาและปรับปรุงองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินการด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือ ได้แก่ องค์ความรู้ องค์บุคคล องค์ความรู้ และระบบการบริหารจัดการต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขอย่างจริงจัง ทำให้ขาดความเชื่อมโยงในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านการข่าวกรอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาหาหนทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวให้เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาข่าวกรอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ทันเวลา มีความถูกต้อง และเหมาะสมที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติตามภารกิจของกองทัพเรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินการด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือ โดยเน้นประเด็นปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือที่ผ่านมา
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ หลักการ องค์ประกอบ และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการดำเนินการด้านการข่าวกรอง การพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการ ตลอดจนการดำเนินการด้านการข่าวกรองของประเทศสหรัฐฯ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการวิเคราะห์และวิจัยการข่าวกรองของกองทัพเรือในเรื่องเกี่ยวกับ ระบบ กระบวนการ และบุคลากร โดยจะให้ความสำคัญกับกรมข่าวทหารเรือ ซึ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบและบริหารงานด้านการข่าวของกองทัพเรือ

สมมุติฐานของการวิจัย

ไม่มี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสารทางราชการ และคู่มือต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการข่าว แล้วนำมาเปรียบเทียบหลักการ หรือแนวความคิด และเหตุผล เพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการข่าวกรองของกองทัพเรือ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ สามารถที่จะตอบสนองภารกิจของกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข่าวสาร (INFORMATION) หมายถึงเรื่องราวของการพรรณนาเหตุการณ์ต่างๆ เรื่องที่ยังไม่นำมาประเมินค่า ซึ่งรวมถึงเรื่องต่างๆ ที่ได้จากการตรวจการณ์ การสื่อสาร การรายงาน ข่าวลือ ภาพถ่าย และแหล่งข่าวต่างๆ ซึ่งจะนำมาผลิตเป็นข่าวกรอง ข่าวสารในตัวของมันเอง อาจจะเป็นจริงหรือไม่จริง ยืนยันหรือปฏิเสธก็ได้

ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ (STRATEGIC INTELLIGENCE) หมายถึงข่าวที่เป็นความรู้พื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแผนการทางทหารของต่างชาติ โดยมุ่งพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของชาติ รวมทั้งการวางแผน และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับความต้องการข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ได้แก่ จิตความสามารถ จุดอ่อนแหลม และหนทางปฏิบัติที่น่าจะเป็นของต่างชาติที่เป็นศัตรู หรือน่าจะเป็นศัตรู ชาติพันธมิตรและชาติเป็นกลาง ความมุ่งหมายในการใช้ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ก็เพื่อการจัดทำนโยบายและแผนการทางทหารในระดับชาติและระหว่างชาติ

ข่าวกรองทางยุทธวิธี (TACTICAL INTELLIGENCE) หมายถึงข่าวที่เป็นความรู้เกี่ยวกับข้าศึก ฝ่ายตรงข้าม และสภาพของพื้นที่ปฏิบัติการ ที่ผู้บังคับบัญชาต้องการใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติทางยุทธวิธี ความมุ่งหมายในการใช้ข่าวกรองทางยุทธวิธีก็เพื่อที่จะลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลของปัจจัยดังกล่าว ที่จะกระทบกระเทือนต่อความสำเร็จภารกิจให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อกำหนดข้อตกลงใจในการกำหนดกำลังรบของตนได้อย่างเหมาะสม ให้บรรลุภารกิจและการรักษาความปลอดภัยของตน รวมถึงการกำหนดความต้องการหรือประมาณการในอนาคต

ข่าวกรองบุคคล (HUMINT; HUMAN INTELLIGENCE) หมายถึงข่าวสารหรือข่าวกรองที่ได้จากการรวบรวมโดยแหล่งข่าวที่เป็นบุคคลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การตรวจการณ์ การลาดตระเวน การซักถามเชลยศึก รวมถึงข่าวเปิดต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

ข่าวกรองทางสัญญาณ (SIGINT; SIGNAL INTELLIGENCE) หมายถึงข่าวสารหรือข่าวกรองที่ได้จากการดักจับฟังการติดต่อสื่อสารของฝ่ายตรงข้าม ทั้งทางวิทยุ ทางสาย หรือเครื่องมือแม่เหล็กไฟฟ้าอื่นๆ ตลอดจนการวิเคราะห์จากการส่งคลื่นอิเล็กทรอนิกส์ของฝ่ายตรงข้าม

ข่าวกรองการภาพ (IMINT; IMAGERY INTELLIGENCE) หมายถึงข่าวสารหรือข่าวกรองที่ได้จากการรวบรวมผลผลิตของการดำเนินกรรมวิธี จากการตีความภาพ ซึ่งได้จากการใช้กล้องถ่ายภาพ เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางทัศนศาสตร์อื่นๆ ลงบนฟิล์ม หรือสิ่งอื่นที่ปรากฏออกมาเป็นภาพ เป็นสัญลักษณ์ต่างๆ แทนพื้นที่บริเวณหรือวัตถุ

หัวข้อข่าวสารสำคัญ (Essential Elements of Information : EEI) หรือ หขส. คือข่าวสารเฉพาะเรื่องของข้าศึก หรืออาจจะเป็นข้าศึก หรือสภาพยุทธบริเวณที่ต้องการทราบ เพื่อความสำคัญในการกำหนดภารกิจโดยผู้บังคับบัญชา หรือนายทหารการข่าว หรือผู้มีหน้าที่ที่จะต้องใช้ข่าวสารก็ได้ ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยปกติแล้ว หขส. มักจะออกมาในรูปแบบที่เป็นคำถามเสมอ